



ผลของการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

Effects of Using the SQ5R Method on the Critical Reading Ability of Fifth Year Secondary School Students

นพชัย วิริยานุภาพพงศ์¹, เด่นดาว ชลวิทย์², สุวิมล กฤษณกุล³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

Noppachai Wiriyanuphappong¹, Dendow Chollawit², Suwimon Kritkharuehart³
^{1,2,3}Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand

✉: 6612610003@ru.ac.th
(Author Corresponding Email)

Received: 22 April 2025; Revised: 30 April 2025; Accepted: 16 May 2025
© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 5 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent sample t-test) ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, วิธีสอนแบบ SQ5R, องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

This study aimed to (1) compare the critical reading ability of fifth year secondary school students before and after instruction using the SQ5R teaching method, and (2) compare their post-instruction critical reading ability with a specified criterion. The sample consisted

of 36 students from Class 5/10 at Surasakmontree School, Bangkok, enrolled in the second semester of the 2024 academic year, selected through cluster random sampling. The research instruments included five SQ5R-based critical reading lesson plans and a 30-item critical reading ability test. Data were analyzed using mean (M), standard deviation (SD), and a dependent samples t-test. The results showed that the students' critical reading ability significantly improved after instruction with the SQ5R method ($p < .05$), and their post-instruction scores were significantly higher than the established criterion ($p < .05$).

Keyword: Critical Reading Ability, Teaching Critical Reading, SQ5R Method, Components of Critical Reading Ability

1. บทนำ

ทักษะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะที่สำคัญอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นต้น ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อติวงศ์ สุชาโต และคณะ, 2566) ซึ่งศาสตราจารย์ Louis M. Gomez และผู้ช่วยศาสตราจารย์ Kimberley Gomez นักวิชาการด้านการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะการอ่านว่า การขาดทักษะการอ่านของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปัญหาใหญ่ที่มีผลต่อการทำงานในอนาคต เพราะเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 ต้องการแรงงานคนที่มีทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิเคราะห์ และเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว คือ การอ่านเพื่อการเรียนรู้ เนื่องจากการอ่านต้องอาศัยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จนสามารถแปลงข้อมูลที่ได้รับ และนำไปใช้ประโยชน์ ผู้เรียนที่มีพื้นฐานด้านทักษะการอ่านไม่ดีตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีความยากลำบากในการเรียนระดับการศึกษาที่สูงขึ้นและเมื่อก้าวเข้าสู่โลกการทำงาน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552)

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะที่จำเป็น ทักษะพื้นฐานที่สำคัญก็คือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และในยุคที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ มีการกระจายของข้อมูลข่าวสารสะท้านรวดเร็วขึ้น ผู้คนอ่านสื่อสังคม (social media) มากกว่าอ่านหนังสือ บางครั้งก็รับข้อมูลข่าวสาร โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ขาดวิจารณญาณในการแยกแยะข้อมูลข้อเท็จจริง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการใช้ความคิด สติปัญญา ความรู้เดิม หรือประสบการณ์ที่มีอยู่รวมกันกับความรู้ใหม่ เพื่อพิจารณาแยกส่วนประกอบต่าง ๆ ในตัวบท แล้วศึกษาหรือทำความเข้าใจส่วนประกอบแต่ละส่วนนั้นว่า มีความแตกต่างหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร และอาจมีการประเมินความน่าเชื่อถือเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ด้วย ด้วยเหตุนี้ ผู้รับสารที่มีทักษะการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ที่ดีจะมองเห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้อย่างกระจ่างชัด เห็นความแตกต่าง ความกลมกลืน ข้อดี ข้อด้อยของแต่ละองค์ประกอบโดยไม่เกิดความสับสน และสามารถทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้งต่อไปได้ (หัตถกาญจน์ อารีศิลป์ และคณะ, 2565) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำนิยามของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถในการอ่าน

อย่างมีวิจารณ์ญาณได้ 6 ประการ คือ 1) การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 2) การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้แต่ง 3) การตีความเรื่องที่อ่าน 4) การสรุปความเรื่องที่อ่าน 5) การสังเคราะห์ความรู้หรือข้อคิด และ 6) การประเมินค่าเรื่องที่อ่าน (Rubin,1990; Gunning, 1992; Mather and McCarthy, 1999)

แม้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และได้กำหนดให้เป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยก็ตาม แต่จากการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาของผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับ พรสวรรค์ ศิริกิจญานภรณ์ และคณะ (2560) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างศักยภาพการอ่านของเยาวชนในศตวรรษที่ 21 พบว่าศักยภาพการอ่านที่มีปัญหาคือคือด้านการใช้วิจารณ์ญาณ โดยหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียน พบว่าวิธีสอนแบบ SQ5R ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสามารถนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิมที่มีอยู่ และยังช่วยผู้อ่านได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล นอกจากนี้ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ส่งเสริมการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชาอีกด้วย นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจดบันทึกเนื้อหาในแต่ละวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Pauk, 2001) ซึ่ง Coultas (2016) ได้เสนอขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ5R ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading) ประกอบด้วย Survey (S) คือ การอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง และ Question (Q) คือ การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างการอ่าน (While - reading) ประกอบด้วย Read (R) คือ การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ อย่างละเอียดและพร้อมทั้งค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ Record (R) คือ การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ และ Recite (R) คือ การสรุปใจความสำคัญ ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post - reading) ประกอบด้วย Review (R) คือ การอ่านทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญแล้วสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่อง และ Reflect (R) คือ การวิเคราะห์วิจารณ์แล้วแสดงความคิดเห็น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีสอนแบบ SQ5R ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณให้แก่ผู้เรียนของ จิตติกานต์ คำมะสอน (2558) อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม (2560) และ รัตนาภรณ์ ทับทิมจันทร์ (2565) พบว่าเมื่อนำวิธีสอนแบบ SQ5R ไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณให้แก่ผู้เรียนแล้ว ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้เรียน เพื่อจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R

3.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 73

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” เป็นการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-experimental design) ซึ่งออกแบบการวิจัยแบบ one group pre-test post-test design โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เรียนวิชาภาษาไทย 4 (ท32102) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 ห้องเรียน รวม 464 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 36 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

4.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 10 คาบ โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นตอนการสอนแบบ SQ5R ตามแนวคิดของ Coultas (2016) ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading)



ประกอบด้วย Survey (S) และ Question (Q) ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างการอ่าน (While - reading) ประกอบด้วย Read (R), Record (R) และ Recite (R) และขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post - reading) ประกอบด้วย Review (R) และ Reflect (R) ซึ่งมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ / เรื่อง	เวลาที่ใช้สอน
1) การอ่านข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ (1)	2 คาบ (100 นาที)
2) การอ่านข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ (2)	2 คาบ (100 นาที)
3) การอ่านข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ (3)	2 คาบ (100 นาที)
4) การอ่านบทโฆษณาย่างมีวิจารณญาณ (1)	2 คาบ (100 นาที)
5) การอ่านบทโฆษณาย่างมีวิจารณญาณ (2)	2 คาบ (100 นาที)
รวม	10 คาบ (500 นาที)

เมื่อผู้วิจัยออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม จากนั้นนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ทั้ง 5 แผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ระหว่าง 4.73-4.90

4.2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบโดยใช้บทอ่าน 2 ประเภท ได้แก่ ข่าวสารและบทโฆษณา ประเภทละ 15 ข้อ และออกแบบข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น 2) การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้แต่ง 3) การตีความเรื่องที่อ่าน 4) การสรุปความเรื่องที่อ่าน 5) การสังเคราะห์ความรู้หรือข้อคิด และ 6) การประเมินค่าเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จำนวนข้อคำถาม							
บทอ่าน	จำแนกตามองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ						รวม
	การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้แต่ง	การตีความเรื่องที่อ่าน	การสรุปความเรื่องที่อ่าน	การสังเคราะห์ความรู้หรือข้อคิด	การประเมินค่าเรื่องที่อ่าน	
ข่าวสาร	3	2	1	3	3	3	15
บทโฆษณา	2	2	2	3	3	3	15
รวม	5	4	3	6	6	6	30

เมื่อผู้วิจัยออกข้อคำถามตามโครงสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ข้างต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม จากนั้นนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยพบว่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ พบว่า แบบทดสอบมีค่าความยาก (p) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.38-0.78 มีค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.33-0.67 และหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้วิธีการของ Kuder-Richardson จากสูตร KR-20 พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเที่ยง (reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.3.1 ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภายในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับอนุญาต เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้นำก่อนเริ่มดำเนินการตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือวิจัย (try out) และการเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) ตลอดจนนักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้ยินดีเข้าร่วมการวิจัยและได้รับการชี้แจงถึงสิทธิ์ในการถอนตัวจากการเข้าร่วมงานวิจัยตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยยืนยันว่าจะไม่มีผลกระทบใดต่อคะแนนและผลการเรียน ในวิชาที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยเก็บทุกข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับและใช้นามสมมุติแทนชื่อและนามสกุลของนักเรียนทุกคน (Creswell & Guetterman, 2019; Thomas, 2017)

4.3.2 ก่อนดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบ วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 50 นาที

4.3.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนจริงตามแผนการจัดการ เรียนรู้การสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น



10 คาบ

4.3.4 หลังการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนข้อ 3.3 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลา 50 นาที

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.4.1 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ5R มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent sample t-test) ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงของสถิติที่โดยพิจารณาคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยค่าสถิติทดสอบ Kolmogorov-Smirnov เท่ากับ 0.097 พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.71$, $\text{sig} = 0.00$) ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการใช้สถิติทดสอบที

4.4.3 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์ร้อยละ 73 (ตามประกาศค่าเป้าหมายปีการศึกษา 2567 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี)

5. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

5.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R

การทดสอบ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t (35)	p
	M	SD	M	SD		
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	16.94	3.14	25.75	2.43	23.72	0.00**

หมายเหตุ : **p < 0.05

จากตารางที่ 3 แสดงผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.14 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.43 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 1

5.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์

การทดสอบ	หลังเรียน		เกณฑ์	t (35)	p
	M	SD			
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	25.75	2.43	73%	9.50	0.00**

หมายเหตุ : **p < 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R เท่ากับ 25.75 คิดเป็นร้อยละ 85.83 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 73 พบว่าสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 2

6. อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R กับเกณฑ์ร้อยละ 73 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลวิจัยข้างต้นตอบรับกับวัตถุประสงค์วิจัยและสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 2 ประการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ รวมถึงสามารถนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิมที่มีอยู่ และยังช่วยผู้อ่านได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างถูกต้องสมเหตุผลผล ดังที่ Pauk (2001: pp. 275-287) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีสอนแบบ

SQ5R เป็นการอ่านวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านดำเนินการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความและยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้ดี โดยผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ตามแนวคิดของ Coultas (2016) ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-reading) ประกอบด้วย Survey (S) คือ การอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง และ Question (Q) คือ การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 2 ขั้นระหว่างการอ่าน (While - reading) ประกอบด้วย Read (R) คือ การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ อย่างละเอียดและพร้อมทั้งค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ Record (R) คือ การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ และ Recite (R) คือ การสรุปใจความสำคัญ ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการอ่าน (Post - reading) ประกอบด้วย Review (R) คือ การอ่านทบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญแล้วสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่อง และ Reflect (R) คือ การวิเคราะห์วิจารณ์แล้วแสดงความคิดเห็น

จากกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ข้างต้นแสดงให้เห็นได้วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีที่ผู้อ่านได้พัฒนาการอ่านไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการฝึกฝนของตนเอง วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และใส่ใจเรื่องที่เรียน อีกทั้งยังฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เรื่องที่อ่านจากง่ายไปหายาก และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สอดคล้องกับ Robinson (1961) และ Adler & Van Doren (1972) ที่กล่าวว่า วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีการอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วิธีสอนแบบ SQ5R มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการคิดระดับสูงอันเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีระบบ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยทั้ง 2 ประการยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีสอนแบบ SQ5R ไปพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (จิตติกันต์ คำมะสอน, 2558; อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม, 2560; รัตนภรณ์ ทับทิมจันทร์, 2565) แสดงให้เห็นว่า วิธีสอนแบบ SQ5R สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้จริง และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับนโยบายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะมาตรฐาน ท 1.1 และตัวชี้วัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินเนื้อหาที่อ่านอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยให้นักเรียนมีวิจารณญาณในการรับข้อมูลข่าวสารอย่างรู้เท่าทันและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

7.1.1 ผู้สอนที่ใช้วิธีสอนแบบ SQ5R ควรชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามขั้นตอนในขณะที่ทำกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ



7.1.2 ผู้สอนควรเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนอาจใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนควรติดตามให้การแนะนำ สนับสนุนส่งเสริมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการสรุปผลการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงงานของตนในขั้นตอนต่อไปได้

7.1.3 การฝึกให้นักเรียนอ่านแต่ละครั้งควรเลือกสื่อที่มีความหลากหลาย เช่น บทความ เรื่องสั้น ข้อความจากสื่อต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ตอบสนองความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

7.1.4 ควรนำผลการวิจัยไปขยายสู่การปฏิบัติในเชิงนโยบาย เช่น การบูรณาการวิธีสอนแบบ SQ5R เข้าสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีสอนแบบ SQ5R ให้แก่ครูผู้สอนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตลอดจนการนำวิธีสอนแบบ SQ5R มาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระยะยาว เป็นต้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีนำวิธีสอนแบบ SQ5R ไปพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนร่วมกับวิธีการสอนอื่น หรือใช้จัดการเรียนรู้กับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

7.2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R ที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2552, 4 สิงหาคม). ได้ดีเพราะการอ่าน. *Kriengsak*.

<http://www.kriengsak.com/node/1994>

จิตติกานต์ คำมะสอน. (2558). *การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

พรสวรรค์ ศิริกิจบุญภรณ์, เสาวภา สุขประเสริฐ, & วิไลวรรณ โปนา. (2560). *การสร้างศักยภาพการอ่านของเยาวชนในศตวรรษที่ 21*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

รัตนภรณ์ พัทธิมจันทร์. (2565). *การสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

หัตถกาญจน์ อารีศิลป์, ดิเรก หงษ์ทอง, สุรัชย์ บุญญศิริ, & นลิน สินธุประมา. (2565). *ณ ขณะอ่าน: บทเรียนฝึกทักษะ “การอ่าน” สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา*. สถาบันภาษาไทยสิรินธร จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

อดิวงศ์ สุชาโต, นฤมล ประทานวนิช, พีรวัชน ชมภูยอด, & ปณิดา วิริยะชัยพร. (2566). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์: การศึกษาแนวทางการประยุกต์ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนระดับประถมศึกษา. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

<https://online.fliphtml5.com/asdiq/lktx/>

อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม. (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

Adler, M. J., & Van Doren, C. (1972). *How to read a book*. Simon and Schuster.

Coultas, K. (2016). *SQ5R reading method*. Maywood Academy High School.

<http://www.maywoodacademy.org/apps/pages/>

Creswell, J. W., & Guetterman, T. C. (2019). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (6th ed.). Pearson Education.

Gunning, T. G. (1992). *Creating reading instruction for all children*. Allyn & Bacon.

Mather, N., & McCarthy, P. (1999). *The art of critical reading*. Heinle & Heinle.

Pauk, W. (1997). *SQ5R study technique*. McGraw Hill Support Center.

<http://www.mhhe.com/cls/psy/ch7/sq5r.mhtml>

Pauk, W. (2001). *How to study in college*. Houghton Mifflin.

Paul, R., & Elder, L. (2019). *Critical thinking: Tools for taking charge of your learning and your life* (3rd ed.). Rowman and Littlefield.

Robinson, F. P. (1961). *Effective study*. Harper and Brothers.

Rubin, D. (1990). *A practical approach to teaching reading*. Schuster.

Thomas, G. (2017). *How to do your research project: A guide for students* (3rd ed.). SAGE Publications.